

YTTRANDE
2009-05-18

Dnr Ku2009/272/KT

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkande (SOU 2009:15) Kraftsamling! – museisamverkan ger resultat

Sammanfattning och allmänt

Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T) vill i detta remissvar fokusera endast på frågan som rör nationella minoriteter, det övriga rörande museernas samverkan har vi mindre erfarenhet av och avstår därför att kommentera detta i detalj. Det centrala för STR-T är att en utredning tillsätts vad gäller inventering av museisamlingar med anknytning till samtliga nationella minoriteter. STR-T vill också upplysa att samtliga nationella minoriteter i Sverige har nationell hemvist för språk och samtliga nationella minoriteter i Sverige saknar en nationell hemvist för kultur. Avslutningsvis föreslår STR-T att det förbereds en översyn för att i samråd med tornedalska organisationer förbereda uppbyggnaden av en institutionell hemvist för den tornedalska kulturen, samordningsvinster är effekten av ett parallellt genomförande.

Synpunkter kring betänkandet

Sid 146 5.7.5 Övriga nationella minoriteter

Utredningens bedömning är att *”en inventering av museisamlingar med anknytning till de olika grupperna skulle kunna utgöra en god grund för fortsatt arbete i samverkan mellan dem och etablerade kulturarvsinstitutioner.”* STR-Ts kommentar till denna bedömning är att den välkomnas å den tornedalska minoritetens vägnar. STR-T har en god överblick över organisationer som arbetar med tornedalsk kultur och ser detta som en nödvändig och skyndsamt insats med tanke på att de nationella minoriteterna är en del av Sveriges kulturarv. STR-T har mycket goda relationer med museer även i finska Tornedalen och vi vet att det skulle bära omedelbar frukt att samverka över nationsgränsen.

Sid 147 ”Kulturutredningen konstaterar att det för de fem nationella minoriteterna finns flera kulturinstitutioner men att den romska kulturen och språket saknar en ansvarig nationell instans. Man föreslår därför en översyn för att i samråd med romska organisationer förbereda uppbyggnaden av en institutionell hemvist för den romska kulturen”.

STR-T vill först delge det faktum att Institutet för språk och folkminnen är en ansvarig nationell institution för det romska språket. Institutet för språk och folkminnen är den centrala myndigheten på språkets område i Sverige. Institutet har en speciell avdelning för språkvård, Språkrådet, för vård av svenska, finska, romani, jiddisch och det svenska teckenspråket. Vården av meänkieli organiseras av institutets avdelning i Umeå och vården av samiskan organiseras under myndigheten Sametinget. STR-T konstaterar att det nationella hemvisterna för språk, speciellt gällande meänkieli, inte alls har tillräckliga möjligheter att på allvar sköta sitt nationella ansvar pga. bristande resurser och inga som helst möjligheter till omfördelning av medel inom myndigheten. Institutet sorterar under Kulturdepartementet och det departementet behöver omgående öka myndighetens rambudget så att fler anställda kan bli möjlighet för minoritetsspråket meänkieli enligt den modell som presenteras i utredningen *Situationen för minoritetsspråket meänkieli i Sverige*. Det behöver finnas fler anställda i en nationell hemvist av Institutets storlek för att ett nationellt minoritetsspråk som meänkieli kan skötas skyndsamt, vilket är av största vikt eftersom det pågår en språkbytesprocess bland de nationella minoriteterna och delar av kulturarvet riskerar att gå förlorat i takt med att äldre generationer försvinner.

När det gäller kulturinstitutioner för de fem nationella minoriteterna delar STR-T utredningens konstaterande att det finns flera. STR-T vill också kritiskt poängtera och förtydliga att det inte heller för den tornedalska minoritetens kultur finns någon ansvarig nationell instans eller hemvist vad gäller kultur. I dagsläget finns flertalet ideella organisationer utan ett tydligt nationellt ansvar och uppdrag som institution. Med anledning av detta föreslår STR-T att det också omgående förbereds en översyn som sker i samråd med STR-T av just potentiella nationella hemvister också för den tornedalska kulturen. Samordningsvinster är effekten av ett parallellt genomförande.

Nya undersökningar som bör beaktas

IJ2007/2710/D, *Situationen för minoritetsspråket meänkieli i Sverige*, Harriet Kuoppa, Institutet för språk och folkminnen, DAUM.

För STR-T
Dag som ovan

Tore Hjorth
Ordförande

Maja Mella
Handläggare